

Історія містечка в датах і цифрах

(хронологічний довідник)

Ярмолинецька центральна районна бібліотека

Красзнавчий сектор

ІСТОРИЯ МІСТЕЧКА В ДАТАХ І ЦИФРАХ.

(хронологічний довідник)

Ярмолинці, 2018

Історія містечка в датах і цифрах: хронологічний довідник / укладач В. Москаленко. – Ярмолинці: ярмолинецька центральна районна бібліотека, 2018. – 16с.

Мета довідника - надати бібліотекарям, читачам, краєзнавцям, усім хто цікавиться історією краю довідковий матеріал про головні події нашого містечка від першої згадки до наших днів.

Матеріал розташований в хронологічному порядку. З 2000 року довідник виходить як щорічник.

*«Хай нам доля проляже щаслива
У сукупність прийдеших століть
Хай намножаться успіхів дива
І за кожного Бог постоїть»
О. Снігур*

Любов до Батьківщини починається з любові до рідного краю, до містечка чи села де народився і куди протягом всього життя люди повертаються хай навіть подумки. І тому потрібно знати і пам'ятати історію наших предків, наших сіл і міст, свято її оберігати і примножувати новими видатними та радісними подіями і датами.

XV століття

1400 - перша писемна згадка про Ярмолинці;

1445 - збудовано перший оборонний замок;

1455 - м. Ярмолинці одержало Магдебурзьке право;

1467 - власником Ярмолинець став Дахно (син Олехно) і почав називатися Ярмолинським;

XVI століття

1534 - польський король Сигізмунд II Август підтвердив за шляхтичем Ярмолинецьким право на володіння містечком;

XVII століття

- 1648** - тут побували війська М. Кривоноса та І. Богуна під час
1654 - Визвольної війни;

XVIII століття

- 1702** - повсталі селяни підірвали земляні вали
Ярмолинецького замку;
- 1757** - Ярмолинці за 245 тисяч злотих перейшли від Доментія
Ярмолинецького до польського генерала Павла
Старжинського;
- 1761** - будівництво одного з кращих на Поділлі монастиря ордена
бернардинів;
- 1772** - містечко переходить до Войцеха Мархоцького;
- 1787** - одержано дозвіл на проведення в Ярмолинцях торгів і ярмарків;
- 1792** - побудовано костел святих Апостолів Петра і Павла;
- 1795** - Ярмолинці стають волосним центром та входять до складу
Проскурівського повіту;
- 1797** - Ярмолинці купив заможний польський шляхтич Ян
Орловський;

XIX століття

- 1808** - у містечку побував відомий російський полководець М. І.
Кутузов;

- 1816** - в Ярмолинцях перебував поет-декабрист В. Ф. Раєвський, один із організаторів гуртка «Залізні персні»;
- 1835** - за сприяння Адама Орловського з містечка Тинна до Ярмолинець перевели найбільший в Подільській губернії Петропавловський ярмарок. В центрі ярмаркових площ збудовано новий костел - найвище приміщення містечка;
- 1846** - через Ярмолинці проїздив відомий український поет Т. Г. Шевченко;
- 1847** - містечко відвідав знаменитий білоруський художник Наполеон Орда. Автор картин: «Костел бернардинів» та «Сутковецький замок XIV-XV ст.»
- 1850** - будівництво нового замку в Ярмолинцях;
- 1863** - виступи селян проти обов'язкового викупу землі;
- 1869** - Ярмолинці відвідав П. Чубинський;
- 1882** - Ярмолинці відвідав російський художник Ф. О. Рубо, який відтворив свої враження про містечко в картині «Улица в Ярмолинцах». В містечку діяв телеграф, пошта та 2 заводи по виробництву цегли;
- 1890** - в Ярмолинцях працювали аптека і лікарня на 10 ліжок;
- 1891** - завершилось будівництво шосейної дороги через Ярмолинці (Проскурів - Ісаківці);

XX століття

- 1914** - введено в дію залізницю, яка мала велике значення для економічного розвитку Ярмолинецької волості (Проскурів - Кам. Под.) **(12 листопада)**;
- 1915** - в Ярмолинцях зупинявся Російський імператор Микола II **(квітень)**;
- 1918** - під час національно-визвольних змагань в
1920 Ярмолинцях змінюється влада;
- 1920** - Червона армія остаточно захопила містечко **(19 листопада)**. Почався період відносно мирного будівництва;
- 1923** - Ярмолинці - стали районним центром. Створюється Ярмолинецький район;
- 1930** - в містечку відкрито МТС;
- 1932** - засновано збиральний пункт хліба «Заготзерно». Побудовано 2-х поверхову школу на 250 місць;
- 1936** - в центрі Ярмолинець закладено сквер;
- 1939** - колгосп «Селянський промінь» заноситься до Почесної Книги Всесоюзної сільськогосподарської виставки;
- 1940** - В Ярмолинцях діяла деревообробна артіль, текстильна артіль, артіль інвалідів «Трудспілка»;
- 1941** - німецькі мотоциклісти з'явилися в містечку **(8 липня)**. Почалися страшні дні окупації;
- 1942** - на ст. Ярмолинці фашисти знищили 15 тис. мирних жителів **(жовтень)**;

- 1944** - визволення містечка (27 березня);
- 1950** - методом народної будови будується стадіон;
- 1958** - Ярмолинці віднесено до селищ міського типу;
- 1960** - будується одноповерхове приміщення комбінату побутового обслуговування;
- 1966** - побудоване нове приміщення бібліотеки;
- 1967** - відкрито музичну школу. На честь 50-річчя радянської влади здано в експлуатацію 2-х поверхові будівлі: ресторан «Черешенька», «Універмаг», кінотеатр «Супутник»;
- 1968** - здано в експлуатацію нову, 3-х поверхову будівлю лікарні;
- 1970** - відкрито районний краєзнавчий музей. Побудовано приміщення районного відділу внутрішніх справ;
- 1971** - розпочато будівництво гастроному та селищної ради. Відкрито нову автостанція;
- 1976** - відкрито дитячий садок «Сонечко»;
- 1980** - через містечко Ярмолинці пронесли Олімпійський вогонь;
- 1985** - музична школа перейшла в новозбудоване приміщення;
- 1986** - відкрито ДЮСШ;
- 1987** - окрасою селища став новий Будинок культури з приміщенням бібліотеки;
- 1988** - побудовано нове приміщення школи №1;
- 1993** - вступає в дію новий дитячий навчальний заклад «Калинка»;

XXI століття

- 2000** - Ярмолинці відзначили 600-річний ювілей;
- 2001** - створено Ярмолинецький технологічний ліцей;
- 2002** - відкрито Ярмолинецький професійний ліцей. Починає діяти Православна церква Київського патріархату;
- 2003** - у містечку встановлено пам'ятник Т. Г. Шевченку на центральній площі. Введена в дію об'їзна дорога;
- 2004** - в Ярмолинцях почав діяти центр дистанційного навчання Київського відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Відкрито пам'ятник загиблим воїнам-інтернаціоналістам (травень);
- 2006** - створено Ярмолинецький центр поштового зв'язку №8 (3 жовтня). Відкрито новий торговельний комплекс «Тритон» - магазин побутової техніки;
- 2007** - відкрито торговельні центри: «Економ», «Маркет», «Дім меблів», торговельний комплекс будівельних матеріалів «Все для дому»;
- 2008** - перейменовано вулицю Риночну на вулицю І. Іова. Встановлено пам'ятний знак ліквідаторам аварії на ЧАЕС, де згодом буде встановлений пам'ятник. На знак пам'яті жертв Голодомору при в'їзді в м. Ярмолинці встановлено кам'яний хрест;
- 2009** - на території ЦРЛ побудовано капличку Пантелеймона Цілителя;

- 2010** - відкрито новий салон меблів «Ясен»;
- 2011** - встановлено пам'ятник «Героям та жертвам Чорнобильської аварії». На площі 600-річчя Ярмолинець збудовано фонтан. Відкрито КП «Ярмолинецький телепресцентр». Почала діяти греко- католицька церква Пресвятої Трійці.
- 2012** –в Ярмолинцях під час проведення матчів «Євро -2012» було створено дві фан-зони. Містечко відвідали вихованці спортивного клубу «Спіцентр», бронзові та золоті чемпіони Олімпіади у Лондоні: Олексій Торохтій, Олександр Усик, Олександр Гвоздиків.
- 2013** – Виповнилось 90 – років Ярмолинецькому району. Розпочав свою роботу «Центр первинної медико-санітарної допомоги. В грудні (27) було відкрито Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП).
- 2014** – Ярмолинецький майдан. Знято голів РДА, РР та їх замісників. Рік важких втрат на майдані. Війна на сході країни. На території Української Православної церкви Київського патріархату встановлено пам'ятник «Небесній Сотні». Бібліотеки і всі небайдужі жителі містечка, проводили благодійні ярмарки, збирали кошти, відправляли посилки для воїнів АТО.
- 2015** – Великого розмаху набирає волонтерський рух з метою підтримки наших бійців на сході країни. Закрився районний статистичний відділ. За рішенням сесії селищної ради було вирішено провести декомунізацію назв деяких вулиць селища.
- 2016** - Робота з ВПО – внутрішньо переміщеними особами, які проживають на території Ярмолинецького району. В селищі

відкрилися два нових магазини: магазин кондитерських виробів «Вацак» і магазин вживаного одягу «Товари з Європи».

2017 - Рік позитивних перемін. Значна увага приділялась розвитку спорту та пропаганді здорового способу життя. Проведено благоустрій парку, капітальний ремонт багатьох вулиць. На виїзді з селища було висаджено «Парк єдності».

Використана література:

1. Історія міст і сіл: Хмельницька обл. - Київ, 1971. - С. 641674.
2. Козак А. Ярмолинці і ми. - Хмельницький, 2007. - 56 с.
3. Літопис містечка Ярмолинці: альбом.
4. Матеріали з краєзнавчих папок.
5. Слободянюк П. Хоптяр Ю. Місцеве самоврядування Хмельниччини: нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. - Хмельницький, 2004. - 507 с.
6. Снігур О. Ярмолинці: короткі історичні нариси. - Ярмолинці, 2000.
7. Томашевський А. Віхи історичного шляху: альбом.
8. Хандажевський Є. До історії Ярмолинець: альбом.

Інформаційне видання

Історія містечка в датах і цифрах

Укладач:

Москаленко В. М. – бібліограф-краєзнавець.

Відповідальна за випуск:

Слободян О. Л. – директор ЦБС.

Папір офсетний. Формат 21x14,5. Друк ізографією. Наклад 12 примірників
Підписано до друку: 2018 року. Віддруковано з готового оригіналу – макета
Ярмолинецька ЦБС. Сmt. Ярмолинці пл.. 600-річчя Ярмолинець, 1а

